

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра філології

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
Характерні риси мововживання угорців Закарпаття в Інтернет-просторі

Чука Сабіна Севастянівна

Студентка IV-го курсу

Освітня програма: 014 Філологія «Мова і література угорська»

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена на засіданні кафедри

Протокол № _____ / 202_

Науковий керівник:

Марку Аніта Ласлівна,
доктор філософії, доцент

Завідувач кафедрою філології:

Берегсасі Аніко Ференцівна
доктор габілітований, доцент, професор

Робота захищена на оцінку _____, «__» _____ 202_ року

Протокол № _____ / 202_

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра філології

Кваліфікаційна робота
Характерні риси мововживання угорців Закарпаття в Інтернет-просторі

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Виконала: студентка IV-го курсу

Освітня програма: 014 Філологія «Мова і література угорська»

Чука Сабіна Севаст'янівна

Науковий керівник: Марку Аніта Ласлівна,
доктор філософії, доцент

Рецензент: Кормочі Золтан Золтанович,
доктор філософії, доцент

Берегове
2021

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Filológia Tanszék

A KÁRPÁTALJAI MAGYAROK NYELVHASZNÁLATÁNAK JELLEMZŐI A SZÁMÍTÓGÉP KÖZVETÍTETTE DISKURZUSOKBAN

Szakedolgozat

Képzési szint: alapképzés

Készítette: Csuka Szabina

IV. évfolyamos hallgató

Képzési program: 014 Filológia «Magyar nyelv és irodalom»

Témavezető: Dr. Márku Anita, PhD, docens

Recenzens: Dr. Karmacsi Zoltán, PhD, docens

TARTALOMJEGYZÉK

I. Bevezetés	6
A munka tárgya és célja	6
A kutatás kérdései	7
A kutatás módszere	7
II. Az internetes nyelvészet mint kutatási terület a nyelvészetben: a szakirodalom összefoglalása	8
2.1. A nyelv változatossága, a nyelvi változatok	8
2.2. A nyelvhasználat és nyelvi változatok vizsgálata Kárpátalján	10
A digitális kommunikáció sajátosságai	11
A digitális és mobilkommunikációs nyelvhasználat vizsgálatának kérdései Kárpátalján: eddig kutatások	13
III.A kárpátaljai magyarok nyelvhasználatának jellemzői a számítógép közvetítette diskurzusokban	14
A kárpátaljai internethasználók körében végzett online kérdőíves felmérés körülményei	14
A résztvevő megfigyelése - internetes diskurzusokból gyűjtött korpusz - tapasztalatai	29
IV. Összefoglalás	37
V. Felhasznált irodalom	39
VI. Резюме	42
VII. Mellékletek	43

ЗМІСТ

I. Вступ.....	6
1.1 Тема та мета роботи.....	6
Проблеми дослідження.....	7
Метод дослідження.....	7
II. Інтернет-лінгвістика як галузь досліджень в лінгвістиці:	
огляд літератури	8
Мовна різноманітність, мовні версії	8
Дослідження вживання мови та мовних варіантів на Закарпатті.....	10
Особливості цифрового спілкування	11
Питання вивчення використання мови цифрового та мобільного зв'язку на Закарпатті: дослідження на сьогодні.....	13
III. Характеристика мовного використання угорців на Закарпатті	
у комп'ютерно-опосередкованих дискурсах.....	14
Обставини онлайн-опитування серед користувачів Інтернету на Закарпатті.....	14
Спостереження за учасниками - корпус, зібраний з дискусій в Інтернеті - освід.....	29
IV. Підсумок.....	37
V. Список літератури	39
VI. Резюме	42
VII. Додаток	43

I. BEVEZETÉS

A 20. század legnagyobb találmányának az internet, a közösségi média és a különböző közösségi hálók bizonyulnak. Ma már nagyobb tömegeknek vált hozzáférhetővé ez a szféra, nem csak fiatalok, hanem közép -és időskorú társainak is nagy lelkesedéssel böngésznek egy-egy közösségi portálon, vagy váltanak néhány szót egy rég nem látott vagy távol élő rokonnal, baráttal. Az internet megjelenésével új nyelvhasználati szinterek nyíltak meg, új kommunikációs csatornák alakultak ki. „Mára nemcsak belátható, de a kutatásokból is nyilvánvaló, hogy minden humán interakció alapvető sajátossága a multimodalitás, s hogy az emberek mindenkor a szemiotikai erőforrások (vagy módok) sokféleségéből hoznak létre jelentéseket” (Bartha 2017: 22-23).

Az online világ napról-napra rohamos változást produkál, természetesen jó irányban, mert megsokszorozódnak azok a szemiotikai eszközök, amelyek közül az online társalgás során a felhasználók kedvükre válogathatnak az adott vagy aktuális nyelvhasználathoz és szituációhoz alkalmazkodva. Az internet használók kreatívan „használhatják ki” nyelvi erőforrásaikat (Pachné 2017). Kedvükre válogathatnak az „erőforásaik” használatához, legyen szó nyelvekről, nyelvváltozatokról, regiszterekről, képekről, hangulatjelekről, gifekről stb. Eleinte kisebb dolgok jelentek meg, mára már lehetőségek ezrei tárulnak nem csak fiatalok számára, hanem az idősebb korosztály számára is. Egyre többen kezdték el kutatni azt, hogy mi jellemzi a felhasználók viselkedését, megnyilvánulását a digitális térben. A legtöbb kutatás eredménye arra mutat rá, hogy kritikus változásokat érünk el napi szinten a nyelvhasználatban, a közösségi portálokon. A kárpátaljai magyar közösségben végzett eddigi kétnyelvűségi kutatások (például Cserniczkó 1998, Cserniczkó szerk. 2003, Cserniczkó szerk. 2010) szerint a kárpátaljai magyarok nyelvváltozatának egy kontaktusváltozatot tekinthetünk, amit a közösség tagjai „po zákárpátszki”-ként, kárpátaljai nyelvjárásként azonosítanak (Márku 2013). Mára már egyre több kutatással találkozunk, amely az „online nyelvhasználatot” vizsgálja az internet felhasználói között.

A munka tárgya és célja

Szakedolgozatom témája, a kárpátaljai magyarok nyelvhasználatának jellemzői a számítógép közvetítette diskurzusokban. Céлом az, hogy megismerjem azokat a nyelvhasználati jellemzőket, amelyeket a kárpátaljai magyarok használnak az online

társalgás során. Ezen belül célom az is, hogy utána járjak számos olyan megnyilvánulásnak, esetleges viselkedések, a közösségi oldalakon belül, amelyet az érintett személyek nap mint nap használnak érdeklődés vagy munka céljából.

A kutatás kérdései

A kutatás tervezésekor a következő kérdéseket fogalmaztam meg:

- Hogyan hat az internet a nyelvre és nyelvhasználatra a felhasználók körében?
- Milyen nyelvű posztok élveznek elsőbbséget a többségnél?
- Megjelennek-e az alábbi nyelvi jelenségek írásban vagy az élő beszédben: rövidítések, másodnyelvi lexikai kölcsönzések, kódváltások, angol nyelvi hatás kommunikációs stratégiák.
- pragmatika sajátosságok, vannak jelen az internetes, szóbeli - írásbeli nyelvhasználatban?
- Hogyan nyilvánul meg a helyesíráshoz való viszonyulás az internetes kommentekben, posztokban?
- Milyen szerepe van az internetnek a nyelvmegtartásban a kárpátaljai magyarok körében?

A kutatás módszere

A kutatásomat egy online (google) anonim kérdőív segítségével végeztem el, amelyben az internetes nyelvhasználati szokásokra kérdeztünk rá nyílt és zárt típusú, illetve feleletválasztós kérdésekkel. Egy ezzel párhuzamosan résztvevő megfigyelést is elvégeztünk egy meghatározott időn belül a közösségi média felületein. A továbbiakban figyelemmel követtem az internetes sajtó híreit és azok kommentjeit. Szisztematikus korpuszgyűjtést végeztem el, azaz nyelvjárási szavak használatának, kétnyelvűségi jelenségek használatának, az angol nyelv megjelenésének, és az ezekhez, valamint a helyesíráshoz való viszony megnyilvánulásait - gyűjtöttem ki.

II. Az internetes nyelvészet mint kutatási terület a nyelvészetben: a szakirodalom összefoglalása

Sok személynek az internet világra alapszik a munkája és annak elvégzése. Egy meghatározó jelenség, ami összekapcsol eddig lehetetlennek tűnő dolgokat. Kapcsolatokat teremt személyek között és számos lehetőséget kínál arra, hogy akár több száz kilométerről is érdeklődést mutassunk egy számunkra meghatározott személy felé. Az internet megjelenésével új nyelvhasználati szinterek jelentek meg, és új kommunikációs csatornák alakultak ki. Akár egy háló: összekapcsol. Ez a bizonyos háló különböző lehetőségeket kínál mindennap, amelyekhez frissítések által jutunk hozzá. Hangulatjelek, emoji-k, GIF-ek, ezek mind-mind segítenek kifejezni pillanatnyi érzéseinket, hangulatunkat, nem tetszésünket egy adott dologgal kapcsolatban. „A reakciógifek az interneten a nonverbális kommunikáció új formáját jelentik,...” (Veszelszki 2015: 77)

Az internetes diskurzusok során megjelentek olyan rövidítések, amelyek által a felhasználó lerövidítheti mondandóját. Az interneten és közösségi oldalakon sokféle stílusú, műfajú szöveg van jelen, ezért is állíthatjuk, hogy különböző nyelvváltozatok is tetten érhetőek. Kutatásom azt a kérdéskört vizsgálja, hogy milyen nyelvváltozatok vannak jelen és miért, mi a funkciója az egyes nyelvi jelenségeknek (rövidítések, kölcsönzések, angol szavak, stb.) a közösségi fórumokon zajló diskurzusokban. Milyen helyzetekben használják, és mikor nem, ha vétének a helyesírási szabályok ellen, az mikor megengedett, és mikor nem, hogyan viszonyulnak ehhez mások? Ezekre a kérdésekre az eddigi kutatások és a jelenlegi felmérés is választ fog adni számunkra.

2.1. A nyelv változatossága, a nyelvi változatok

A hagyományos magyar leíró nyelvészeti szemlélet szerint a magyar nyelv vízszintesen és függőlegesen tagolódik. A vízszintes tagolódás szerint nyelvjárásokat, a függőleges alapján pedig réteg- és csoportnyelveket különít el a tradicionális felosztás, és mindezek fölé helyezi az úgynevezett irodalmi nyelvet és annak beszélt változatát, a köznyelvet (Sebestyén 1988, Wacha 1992, A. Jászó szerk. 1995: 180).

A nyelvek érintkezése következtében kontaktusjelenségek jönnek létre, amelyek a szókincsben, hangrendszerben és nyelvtanban is megjelennek (Sándor 2016: 76). Trudgill megfogalmazása szerint a szókölcönzés „Az a folyamat, amelynek során kétnyelvű

beszélők az egyik nyelvükből való szót használnak a másik nyelvükben, és ezek a szavak az utóbbi nyelvnek is szerves részévé válnak” (Trudgill 1997: 41).

A magyar standard nyelvváltozat – mint minden nyelv vagy annak variánsa – változik, vagyis beszélői változtatják. A történeti folyamat része a teljes funkciókör egy részének a visszaszorulása, például a nyilvános színterek egy részében a formalitás lazulása, az írott szövegek (levél) helyett az sms, chat, blog módosító hatása, amelyet a média általában terjeszt; a populáris nyelvváltozatokból kifejezések és eljárások be- és felengedése; a tekintély gyengülése. Tágabb keretben szemlélve több olyan folyamat azonosítható, amely egyszerre érinti a nyelvi rendszer változatait és a nyelvközösség szerkezetét. Idetartozik a populáris nyelvváltozatok gyors és alkotó keletkezése és alakulása, a nyelvjárássok legfeltűnőbb nyelvi jellemzőinek visszaszorulása (Juhász 2001: 266).

„A mai magyar nyelvi gyakorlatban számos terjedő nyelvi változás, innováció mutatható ki, nem csak a hagyományos nyelvművelő jelenségek köréből. Néhány jelenséget érdemes szóba hozni a teljes nyelvi gyakorlatból: **lexikai újítások** (például csipogó ’elektronikus hívókészülék, amely egyszerű hangadással jelzi tulajdonosának, hogy meghatározott helyről keresik’; ekéz ’szid, becsmérel, bírál, rossz színben tüntet fel’; elérhetőség ’személy vagy intézmény posta- és villany postacíme, telefonszámai’; **szemantikai kiterjesztés** (például a be igekötő kiterjesztései: beakciózik, beduzzog, behal, behisztizik, bepróbálkozik, betámad, betanít); **idegen szavak otthoniasítása** (lájkol); **lenizáció** (fonológiai erózió), professzionális beszédben is, például asszem, h (hogy), lécci, mittomén, soxor, szal, sza (szóval), sztem, tát (tehát), tod (tudod), tom (tudom), valszeg, vok (vagyok); **mondatszerkesztés**: például élőnyelvi tagmondat-összekötés monologikus, írott, tervezett szövegben; **szövegszerkesztés**: bennfoglaló szövegalakítás közömbös vagy formális helyzetben is (új elektronikus kommunikációs formákban: e-mail, komment); • stílus: szleng → közömbös stílus irányú tendencia;

az Ikea-udvariasság terjedése, (Tolcsvai Nagy Gábor 2017: 233-234)

A standard magyar nyelven belüli státusát illetően különböző modelleket dolgoztak ki a kutatók. Kettős képet kaptak a magyar nyelv változatairól:

1. dialektológiai: nyelvjárási régiók, nyelvi változók területi elterjedése alapján, köztes régiókkal;
2. szociolingvisztikai: nyelvi és társadalmi változók mátrixa, tényleges régiókhoz nem köthetően. (Tolcsvai Nagy Gábor (2017) A magyar standard helyzete)

2.2. A nyelvhasználat és nyelvi változatok vizsgálata Kárpátalján

A kárpátaljai magyarok napi szinten három nyelvet is használhatnak annak érdekében, hogy a kommunikálni tudjanak személyekkel. Az ukrán, orosz és a magyar nyelv használata a legelterjedtebb. Ám hivatalos ügyintézők, különböző hivatali dolgok mellett a magyar nyelv használata nagymértékben háttérbe szorul. A magyar nyelvváltozatok közül a nyelvjárásokat használják a leggyakrabban Kárpátalján, melynek oka, hogy a nyelvhasználati szinterek egy részét a másodnyelv uralja. Természetesen az idő előrehaladtával különböző lehetőségek nyílnak oktatási, vallási és társadalmi szempontból (Cserniczkó István 473–480).

A kárpátaljai magyar nyelvjárások, mint elvileg önálló nyelvváltozat úgy létezik az általánosítás szintjén, hogy az ide tartozónak tekintett nyelvhasználati módok együttese közös tulajdonságokat jelenít meg, s ezek alapján elkülöníthető más nyelvváltozatoktól (Beregszászi–Cserniczkó 2007: 14).

A kárpátaljai magyar közösségben három nyelv használatos: a magyar, az ukrán és orosz. A két- vagy több nyelvet használó közösségekre nem jellemző, hogy mindkét nyelvükön kevesebb nyelvváltozatot használnak, mint az egynyelvű (pl. Gal 1979: 12).

„Az első nyelven belül a kevesebbszer használt nyelvváltozat oka az elsősorban, hogy a nyelvhasználati szinterek egy részét a másodnyelv uralja” (Cserniczkó 1998, Cserniczkó szerk 2003: 68–83, Beregszászi–Cserniczkó 2004b: 55–70).

A helyi beszéd több szempontból is különbözik a szomszédos magyarországi magyar nyelvjárásoktól. Az eltérések egyik oka az, hogy területileg ezek a nyelvjárások mindig is ún. peremnyelvjárások voltak, és jellemző volt rájuk a peremnyelvjárások két jellemzője: a nyelvi konzervativizmus és a kontaktushatás megléte (Deme 1974: 196, Lanstyák 1994: 64, Sándor 2001c).

A nyelvi konzervativizmus a kisebbségi magyar nyelvek fáziskésése az anyaországhoz képest (P. Lakatos–T. Károlyi 2002: 48). A peremnyelvjárások tehát jellemzően tovább maradnak fent (Lanstyák–Szabó Mihály 1997: 6, Kiss szerk. 2001: 194, P. Lakatos–T. Károlyi 2002). A kontaktusváltozatok pedig az eredményezte, hogy nem csak azóta élünk más nyelvi környezetben, amióta elcsatolták Kárpátalját Magyarországtól, hanem már akkor voltak gazdasági, kulturális, politikai és nyelvi kapcsolatok az itt élő más nyelvű és nemzetiségű lakosok között. Több olyan ukrán/ruszin

eredetű szót hallhatunk és van jelen a kárpátaljai magyar nyelvjárásokban, amelyek régebben már beépültek a helyi nyelvváltozatokba (Beregszászi–Csernicskó 2007: 15).

A kárpátaljai magyar nyelvjárások abban is különböznek az anyaországitól, hogy itt Kárpátalján ezek a leggyakrabban használt magyar nyelvváltozatok, ugyanis a többi magyar nyelvváltozat használata teljesen be beszűkült, mivel a kárpátaljai nyelvhasználati színtereken az ukrán/orusz nyelv használatos (Csernicskó 1998: 152–161, Csernicskó szerk. 2003: 68–86, Beregszászi–Csernicskó 2004b: 55-70).

A kárpátaljai magyar nyelvhasználat nyelvjárásiasságát a következő tényezők eredményezik: a kárpátaljai magyarok nagyobb része (71,7%-a) falun él (pl. Csernicskó 1998: 40-41, Molnár–Molnár 2005), a kárpátaljai magyarok körében kevesebb olyan személy él, aki felső végzettséggel rendelkezik (Beregszászi–Csernicskó–Orosz 2001: 61–63, Molnár–Molnár 2005: 68–74); a beszélők jelentős része nem az anyanyelvén végezte el tanulmányait. Azokon a nyelvhasználati területeken, ahol a sztenderdet és köznyelvet szokás használni, a többségi nyelv(ek)et kell használni, így kevesebb lehetőség adatik a nyelvváltozatok használatára (Lanstyák 1998: 25).

Az a tény sem kerülheti el figyelmünket, miszerint a kárpátaljai nyelvjárások az északkeleti nyelvjárástípusba tartoznak (Imre 1971: 365), amely a legközelebb áll a magyar sztenderdhez (Kiss 1993: 146).

A digitális kommunikáció sajátosságai

Mára már több száz lehetőség akad az üzenetküldésre, információkeresésre és egyéb olyan szolgáltatásra, amelyet az interneten, az internet segítségével tudunk megszerezni. Az információs társadalom „motorja” az ember. A modern társadalom két legfontosabb információ közvetítője, a számítógép – /internet/ és a mobiltelefon. A mobiltelefon az első olyan megjelent formula, ami egy új kommunikáció stratégiát hozott létre. A hívó felet nem csak a számkijelzés, de akár az előre beállított csengőhang alapján is azonosítani lehet. Ma már akár képet, hangulatjelet is rögzíthetünk a hívó félhez, amely akkor jelenik meg amikor hívást kapunk. Ma már SMS-t bármikor és bárhol írhatunk és olvashatunk. Megőrizhetjük, újraolvashatjuk. Az SMS-ek sokfélék. A lehetőségek tárháza már sokkal bővebb: chat, videóhívás, egyéni vagy csoportos beszélgetések. Ezt követően következik a legnagyobb technikai jelenség, a számítógép. Új, eddig nem használt technikák, és régebbi technikák együttes alkalmazása. Az emberek közötti élő kapcsolat a gyakori

kommunikáció függvénye. Az emberek az interneten a problémáikra keresnek megoldást. A neten az elsődleges megjelenési forma a weblap. Mindig célközönségnek szól. A weblap szövegének szerkesztésekor a lényegyet kell megfogalmazni egyszerűen, érthetően, figyelemfelkeltő módon. Kommunikáció az interneten: e-mail, internetes fórumok, chat, társalgó/csevegő programok, amelyek a mai fiatalok és idősebb korosztály körében hatalmas hírnévnek és használatnak örvend.

A digitális kommunikáció során a definíció két perspektíva által közelíti meg a témát. Feltehetőleg az első perspektíva a digitális kommunikáció révén valósul meg. Tehát ide tartozik minden olyan üzenet, amely digitális eszközökön keresztül történik. A másik perspektíva a következőkre alapul: a digitális kommunikációnak tekintjük a digitális formában küldött bármilyen típusú információt. Az üzenet, egyfajta gyűjtőkategória, melynek részét képezi a weboldalon olvasható, látható írott tartalom. Például az e-mail, az SMS, az MMS, az okos telefonon keresztül megvalósított beszélgetés, a számítógép közvetítésével létrejött szöveges-, hang- és videochat, a blog, , a közösségi média felületein folytatott diskurzusok, az online multimédiás tartalmak, például: a válaszreakciók (pl.: kedvelés) (Kollár Csaba: 2019: 33-36). Ha mélyebb betekintést nyerünk az online világba, és egy egyszerűbb képet szeretnénk magunk elé tárni, akkor a következő képpen képzeljük el. A digitális kommunikáció sajátossága az, amikor az adott egyén belép az online világba, akkor az egy labirintushoz hasonlít, melynek komolyabb és részletesebb technikai, informatikai működését rendszerint nem kell megértenie ahhoz, az üzenetét eljuttassa a címzetthez. (Kollár Csaba: 2019, I. évf. 1-2. szám 36.) Bátran állíthatjuk, hogy a digitális nyelvvaltozat folyamatos lépést tart az informatika-technikai újításokkal, ezáltal maga is folyamatos változásban van napról-napra. A vizualitás egyik kulcspontja az internetes weboldalnak és közösségi fórumoknak. Ez a vizualitás is digitális kommunikációként van jelen. Például: a közösségi oldalakra feltöltött profilképek, képek azok az ikonok, a képviccek, mémek és az emotikonok, illetve a reakciógifeket is idesoroljuk. Ezek mind a vizuális digitális kommunikáció alapjai. (Veszelszki: 2015/1. 74–85. (74-75))

A következő megjelenő formák, amely az érzelemkifejezés egyik leggyakoribb formájaként vannak jelen, ezek az emotionok, reakciógifek és verbális szmájlik. Ezek mind olyan kifejezőeszközök, amelyek az új kommunikációs formákhoz kapcsolódnak. Érzelmek kifejezésére az emotikonok tárháza nyújt lehetőséget. (Laczházi Gyula - Az emotikonok és a korai érzelemkifejező technikái)

A digitális és mobilkommunikációs nyelvhasználat vizsgálatának kérdései Kárpátalján: eddig kutatások

Hogy hat az internet a nyelvre és nyelvhasználatra a felhasználók körében Kárpátalján? Milyen nyelvű posztok élveznek elsőbbséget a többségnél? Milyen nyelvi jelenségek vannak jelen, például: rövidítések, másodnyelvi lexikai kölcsönzések, kódváltások, angol nyelvi hatás kommunikációs stratégiák, de az is a kutatások közé tartozott, hogy milyen szerepe van az internetnek a nyelvmegtartásban a kárpátaljai magyarok körében? A kutatások alatt több olyan kérdést fogalmaztak meg, amelyekre különböző kutatási módszerekkel kaptak választ példákkal alátámasztva. Íme néhány ismert kutató, akik hosszú és eredményes kutatási munkával a fent említett kérdésekre választ kaptak:

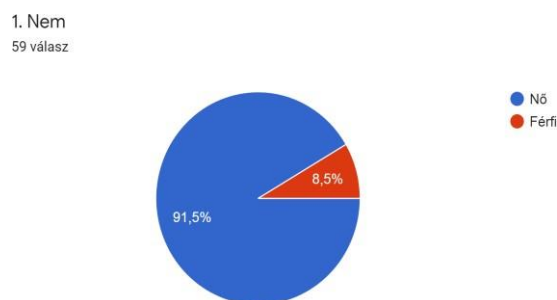
Márku Anita, (2015) *Kreatív nyelvhasználat, nyelvi vitalitás: a digitális kommunikáció hatása a kárpátaljai magyarok nyelvhasználatára*. Itt a kutatások és gyűjtések által képet kapunk arra, hogy milyen hatása van az internetnek a nyelvre és nyelvhasználatra, azokra a jelenségekre amelyek megjelennek az internetes diskurzusokban, rövidítések, lexikai kölcsönzések, kódváltások, pragmatikai sajátosságok. Továbbiakban példákkal alátámasztva arra is választ kapunk az alábbi kutatásban, hogy az internetnek milyen szerepe vagy a nyelv megtartásában és hogyan hat az internet az anyanyelvoktatásra. Tóth Enikő, (2015) *Nyelvek a virtuális térben: a kárpátaljai magyarok telephelyeinek nyelvhasználatára*. Márku Anita, (2014) *Kölcsönszavak a hálózatban* A kölcsönszavak használata, azok formai és nyelvi jellemzői, gyakorisága az internetes diskurzusokban és az élőbeszédben. A kölcsönszavak megjelenése a hálózatban és a hozzá való viszony.

III. A kárpátaljai magyarok nyelvhasználatának jellemzői a számítógép közvetítette diskurzusokban

A kárpátaljai internethasználók körében végzett online kérdőíves felmérés körülményei

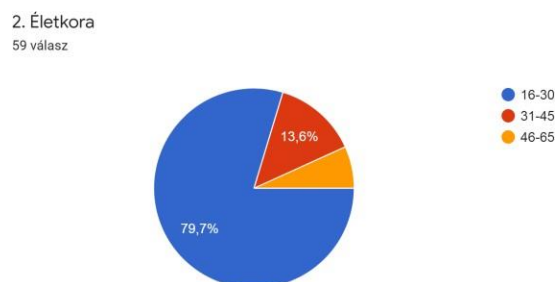
A google kérdőív segítségével az internetes nyelvhasználati szokásokra kérdeztünk rá nyitott, zárt és feleletválasztós kérdésekkel. A kérdőív kitöltése anonim formában zajlott. A google kérdőív a leggyakrabban használt közösségi oldalakra kitérő kérdésekre volt alapozva. Milyen nyelven használja a felhasználó az általa leggyakrabban használt közösségi portált, milyen nyelven keres rá információkra az interneten? Használ-e idegen szavakat az élőbeszédben és az internetes diskurzusokban? A kérdőív továbbá kitér az érzelemkifejező eszközökre, amelyek jelen vannak az internetes diskurzusokban, azok gyakoriságára, használatára. Továbbá a helyesírásra, az idegen nyelven megjelenő posztokra, az esetlegesen létrejövő vitákra a közösségi platformokon.

A kérdőívet 59 ember töltötte ki, anonim formában. Az 59 válaszadóból 54 nő és 5 férfi töltötte ki. (lásd: 1.ábra)

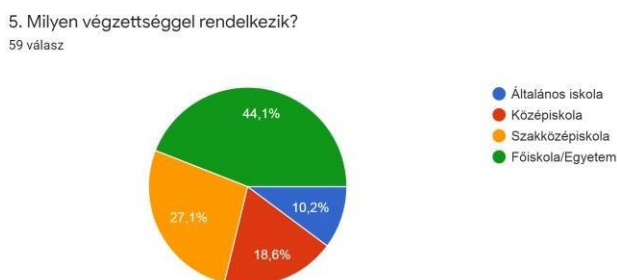
1. ábra A válaszadók neme (N=59)

A válaszadók 79,7%-a 16–30 év körüli korcsoportba tartozik, 13,6%-a 31–45 év korcsoportba tartozik. A maradék 46–65 év körüli. (lásd: 2.ábra)

2. ábra A válaszadók életkora (N=59)

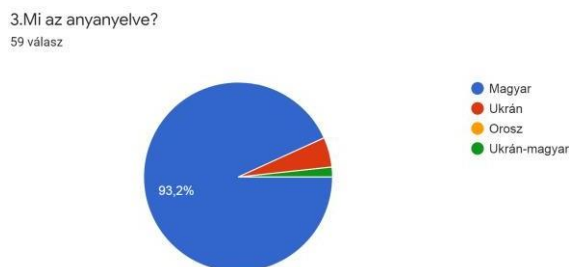
A google kérdőív segítségével végzett online felmérés során kitértem a válaszadók végzettségére. Az alábbi ábrán láthatjuk, hogy a válaszadók többsége már rendelkezik főiskolai/egyetemi végzettséggel. (lásd: 3.ábra)

3. ábra A válaszadók végzettsége (N=59)

A kérdőívben kitértem a válaszadók lakóhelyére is. A válaszadók többnyire az alábbi városokban és falvakban élnek: *Nagyszőlős, Tiszaújlak, Forgolány, Batár, Nevetlenfalu, Fertőszalmás, Csepe, Nagypalád, Tiszabökény, Salánk, Feketepatak, Gyula, Beregszász, Fornos, Gút, Barkaszó, Tiszaágtelek, Nagydobrony, Bene, Órdarma, Jánosi, Nagymuzsaly, Kaszony*, - többnyire magyar lakta városok és falvak - *Munkács, Badaló, Dercen, Visk, Csap* - az említett városokban és falvak is magyarlakta területek, de már az ukrán nemzetiségűek is többségben vannak.

Talán az egyik legfontosabb meghatározója az internet használatának az, hogy olyan nyelven vagy nyelveken tudjunk rákeresni/rátalálni számunkra fontos vagy érdekes információkra, amelyeken megértjük. A kérdőívben arra a kérdésre is kitértem, de előtte kíváncsi voltam a válaszadók nyelvi szintjeire. Tehát, hogy a válaszadó melyik nyelvet tekinti anyanyelvének és a magyar, ukrán, orosz, angol nyelvet milyen szinten beszéli. Mivel a kérdőív csak magyar nyelven volt elérhető így eleve átdóttá tette, hogy a válaszadók többsége a magyar nyelvet jelölte be anyanyelvének, a maradék 3 személy az ukrán nyelvet és 1 személy, az egyéb kurzusban feltüntette, a magyar-ukrán választát. (lásd: 4. ábra)

4. ábra A válaszadók anyanyelve (N=59)

A következő kérdésben tértem ki arra, hogy a válaszadók milyen szinten beszélik a magyar, ukrán, orosz és angol nyelvet. Az alábbi lehetőségek közül választhattak:

Anyanyelvi szinten beszélem

Jól beszélem

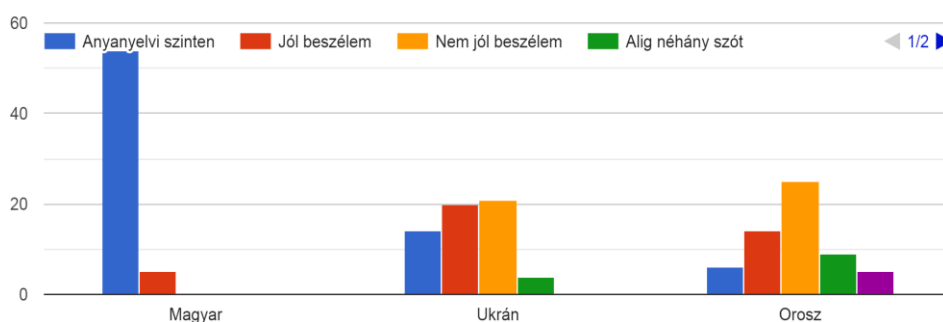
Nem jól beszélem

Alig néhány szót

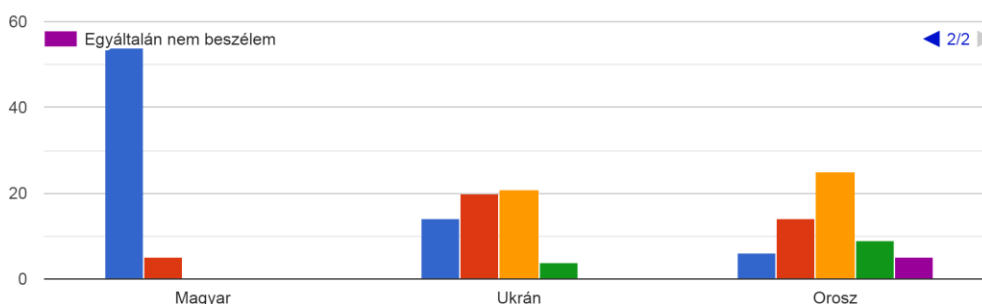
Egyáltalán nem beszélem

A válaszadók többsége a magyar nyelvet jelölte meg anyanyelvi szinten beszélt nyelvnek. (lásd: 5. ábra)

4. Milyen szinten beszéli az alábbi nyelveket?

4. Milyen szinten beszéli az alábbi nyelveket?

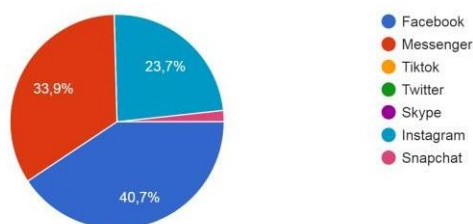
5. ábra A válaszadók beszélt nyelvek szintjei (N=59)

Miután választ kaptunk a felhasználók anyanyelvére és képet kaptunk az általuk ismert nyelvek beszélt szintjeiről, a következőkben az alábbi kérdésekre kapunk választ:

Melyik az Ön által leggyakrabban látogatott közösségi portál?

10. Melyik az Ön által leggyakrabban látogatott közösségi portál?
59 válasz

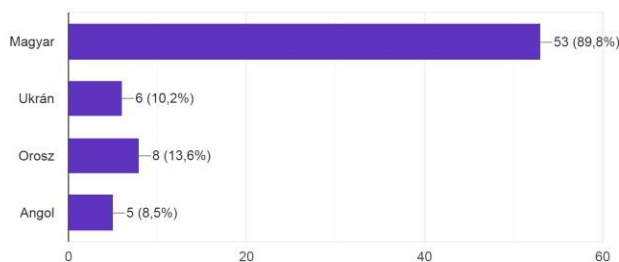

6. ábra A válaszadók által leggyakrabban látogatott közösségi portálok (N=59)

Mint láthatjuk a 6. ábrán, több válaszlehetőség is rendelkezésre állt. Igyekeztem olyan közösségi oldalakat beiktatni a válaszok közé, melyek ma igen nagy hírnévvel rendelkeznek a fiatalok és a középkorúak körében. A válaszadók többsége a Facebook, majd a Messenger és végül az Instagram alkalmazást jelölte meg a legtöbbször felkeresettnek. Azért örvend e három közösségi oldal nagyobb hírnévnek, mert különböző dolgok valósíthatók meg rajtuk. Például mindhárom közösségi portálon lehetőség nyílik a felhasználó számára képek feltöltése, videó vagy csoportos hívás indítása, emellett hírek olvasása és posztok megjelenítése. Több lehetőség nyílik az érzelem kifejező eszközök tárházából való válogatásra, tehát több hangulatjelet, emotiont és reakciógifet használhat fel, más platformmal ellentétben. Továbbá egy igen közkedvelt jelenséget is alkalmazhat ez pedig a live, az élő adás indítása. (lásd: 6. ábra)

Milyen nyelven használja az Ön által legtöbbet látogatott közösségi oldalakat?

11. Milyen nyelven használja az Ön által legtöbbet látogatott közösségi oldalakat?
59 válasz

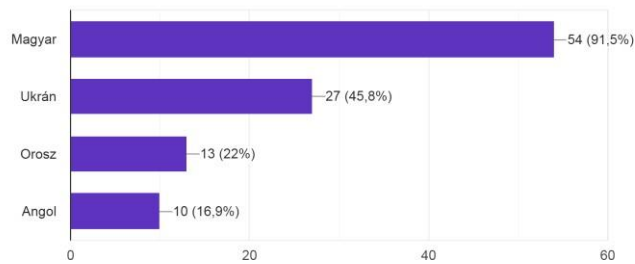

7. ábra A válaszadók nyelvhasználata a közösségi oldalakon (N=59)

Az alábbi ábrán láthatjuk, hogy a legtöbbet látogatott közösségi oldalakat a válaszadók 90%-a magyar nyelven használja. (lásd: 7. ábra)

Általában, milyen nyelven keres rá információkra az interneten?

12. Általában, milyen nyelven keres rá információkra az interneten?
59 válasz

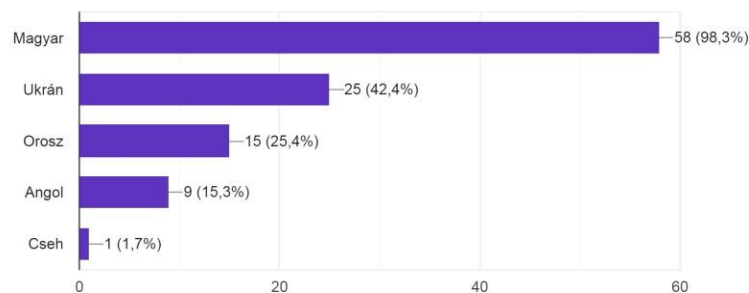

8. ábra A válaszadók nyelvhasználata információ keresés közben (N=59)

A következő kérdésre kapott válaszok alapján továbbra is a válaszadók többsége a magyar nyelvet jelölte be, ám az ukrán nyelv használatát is magas arányban jelölték egy-egy információ keresése közben. (lásd: 8. ábra)

Milyen nyelvű hírportálokat szokott olvasni?

13. Milyen nyelvű hírportálokat szokott olvasni?
59 válasz

9. ábra A válaszadók nyelvhasználata hírportálok olvasása közben (N=59)

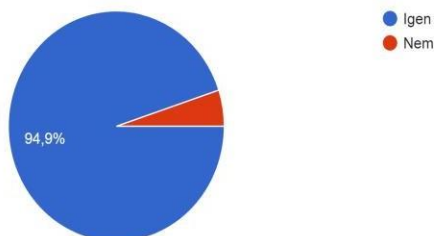
A 9. ábrán megjelenő eredmények által egyértelmű választ kapunk arra (nem az ábra ad választ, hanem kérdőívek eredményeiből derül ki), hogy a kárpátaljai magyarok körében továbbra is a magyar nyelv az uralkodó nyelv a közösségi hálókon és hírportálokon belül, megjelenik egy új nyelv, amelyet a válaszadók 1% -a adott meg, ez pedig a cseh nyelv. Az ukrán nyelven való olvasottság is nagy százalékot mutat a hírportálokon. (lásd: 9. ábra) A cseh nyelv megjelenésének okát avval tudnám megmagyarázni, hogy egy olyan személy töltötte ki, aki Csehországban dolgozik vagy már ott élő kárpátaljai magyar.

Nyelvváltozatok, különböző regiszterek megjelenése a digitális diskurzusokban.

A következőkben azoknak a kérdéseknek a válaszait fogjuk összegezni, melyek arra térnek ki, hogy beszél-e a válaszadó valamilyen nyelvjárásban, ha igen megjelenik-e ez a bizonyos nyelvjárás a digitális diskurzusokban, esetleg a facebook vagy egyéb közösségi

oldal posztjaiban. Továbbá kitérünk a szleng megjelenésének gyakoriságára, zavaró tényezőire és az adott válaszadó szakmájához köthető speciális kifejezésekre s az ezekhez való viszonyra. A válaszadók 95%-a ismeri a települése nyelvjárását. (lásd: 10. ábra)

7. Ismeri az adott település nyelvjárását?
59 válasz

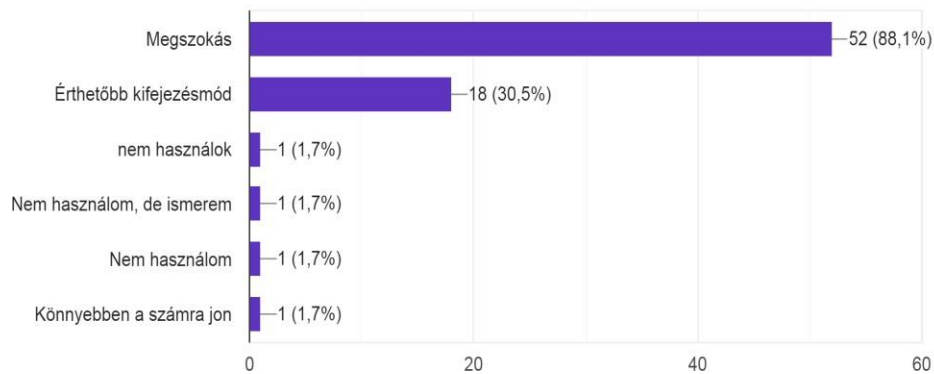
10. ábra A válaszadók településeinek nyelvjárásának ismerete (N=59)

A kárpátaljai magyarok egyik jellemzője az, hogyha a szomszédos anyaországba látogatnak, akkor sokszor találják magukat szembe olyan szavakkal, amelyeket nem ismernek, nem használnak vagy mindössze más jelentéstartalommal bír az adott kifejezés. A magyarországi lakosok számára olykor minket kárpátaljai magyarokat, nehéz megérteni, mivel sokan közülünk beszélnek nyelvjárásban s sokszor ezt részesítik előnyben. Az alábbi kérdésre – *Kérem soroljon fel olyan kölcsönszavakat, melyet a Magyarországon élő magyarok nem ismerhetnek! Pl.: bulocska.* – a válaszadók több példát is írtak: *grecka - hajdinakása, pászport- személyigazolvány, medszesztra- nővér, szprávka-igazolás, szok - gyümölcsle, szup-leves, kriska- fedő, bánka-befőttés üveg, májka - trikó, kvitancia - csekk, sztároszta - főnövér, buhálter - könyvelő, gyilovad- titkárnő, tupoj - szleng, buta egyik megfelelője, topán- papucs, zdorov - szleng köszönésforma, szia, szervusz, szosizski - virsli, tengeri - kukorica, kóperta - boríték, zurnál - újság, kopek - apró forint, analiz - eredmény, ocseret- sor, nàkàz - rendelet, zájáva - kérvény, bagázsnjik - csomagtartó, bordacsak - kesztyutarto, direktor- igazgató, ljikár -férfi orvos, ljikárnyáná - kórház, butélka - üveg, kráplji - csepp, sztolova-ebédlő, szkocs -ragasztószalag, povesztká - katonai behívó, csáj - tea, tumbocska - éjjeliszekrény, sánc-árok, krumpli - burgonya, balkon - erkély, sztípi - ösztöndíj.*

Mint már említettem sok kárpátaljai magyar napi szinten használja ezeket a kölcsönszavakat, nyelvjárási szavakat. Rákérdeztünk arra, hogy milyen indokból használják ezeket a szavakat?

9.Milyen indokból használja ezeket a kölcsönszavakat? Több válaszlehetőséget is megjelölhet!

59 válasz

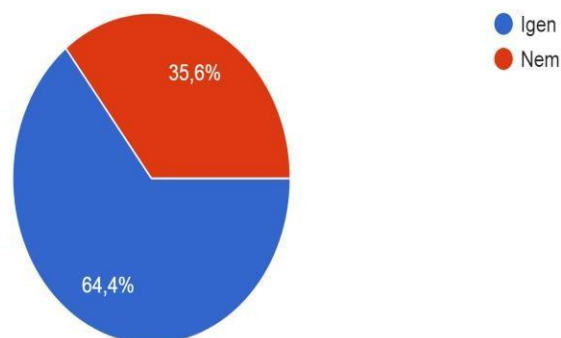
11. ábra A kölcsönszavak használatának indoka (N=59)

A válaszadók többsége megszokásból és az érthetőbb kifejezés miatt használja az általuk ismert kölcsönszavakat. (lásd: 11. ábra)

Az interneten leghasználatosabb a szleng, általában fiatalok körében legelterjedtebb a megjelenése. A továbbiakban kitértünk arra is, hogy a válaszadó használ-e idegen szavakat a párbeszédekben, beszokott-e énekelni egy-egy idegen szót az anyanyelvén történő párbeszédekben s ha igen, akkor példákkal támasztja alá a válaszadó.

35. Használ idegen szavakat a párbeszédekben?

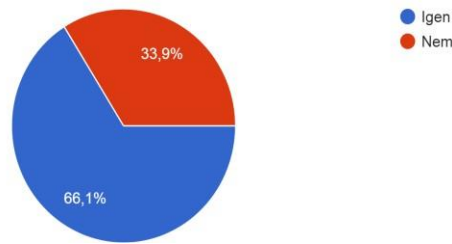
59 válasz

(12. ábra)

A válaszadók 64%-a használ idegen szavakat a párbeszédében (lásd: 12. ábra) s az alábbi ábrán azt is láthatjuk, hogy 66%-a beékeli ezt az anyanyelvén történő beszélgetésbe.(lásd: 13. ábra)

36. Be szokott-e ékelni egy-egy idegen szót az anyanyelven történő beszélgetésbe?
59 válasz

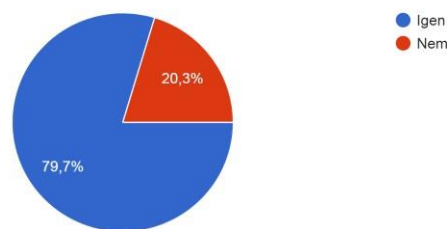
13. ábra Idegen szavak használata (N=59)

A válaszadók példákkal támasztották alá az ilyen jellegű idegen szavakat, amelyeket hallani s egyaránt használni is szoktak a párbeszédben: *okey (angol) - oké, hello (angol köszönésforma) - szia, pácska (ukrán) - kisebb csomag, chat (angol) - társalgási forma online, like (angol) - reakciójel, tetszik kifejezőmód egyéb közösségi oldalon, reális (latin) - valóságos, evidens (latin) - nyilvánvaló, egyértelmű, primitív (francia) - elmaradott, ostoba ember, restaurant (angol) - étterem, of course (angol) - persze, yes (angol) - igen, no way (angol) - semmiképpen. Mint láthatjuk, a kárpátaljai magyarok nyelvhasználatában nem csak a kölcsönszavak kapnak helyet, hanem az idegen jellegű szavak is, amelyek leginkább, az angol nyelvből származnak.*

A nyelvhelyességi kérdésekhez való viszony az internetes nyelvhasználatban.

A technika s ezáltal az internet világa is folyamatos fejlődésben van. Különböző programok, portálok, közösségi hálók jelennek meg. A már aktív blogok, közösségi portálok nap mint nap kapnak új stílust, lehetőségeket, a könnyebb, gyorsabb, érthetőbb kifejezőmódra például érzelemkifejező eszközök megjelenésével, különböző effektusok megjelenítése s egyéb olyan lehetőség, ami által a felhasználó gyorsabb eredménnyel posztol, keres, társalog.

14. Szokott-e emailt írni?
59 válasz

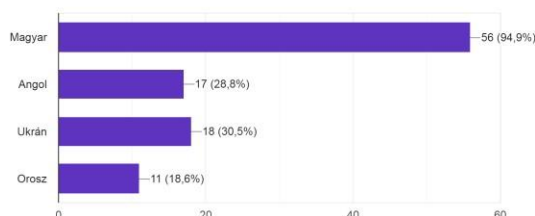
14. ábra Email írásnak gyakorisága (N=59)

Az email is egy elterjedt elektronikus üzenet kézbesítési szolgáltatás, amelyet sokan használnak még ma is. A kárpátaljai magyar válaszadók 80%-a használja még ma is az emailt. (lásd: 14. ábra)

Az interneten s a közösségi médiában amellet, hogy számos érdekes, hasznos, esetleg humoros poszttal találkozunk, sokszor keveredhetünk vitába vagy lehetünk szemtanúja egy vitának, amely nyelvhelyességi kérdésben, esetleg felháborító, kompromittáló képekkel, posztokkal van jelen. Több közösségi hálón is elérhetőek a különböző tiltás, jelentés opciók, melyekkel jelenthetjük tilthatjuk a számunkra zavaró, felháborító esetlege kompromittáló személyeket vagy posztokat.

A kárpátaljai magyarok 95%-a magyar nyelven posztol a közösségi médiában. Ám posztjaikat szép számmal ukránul s akár angolul is közzé teszik. (lásd: 15. ábra)

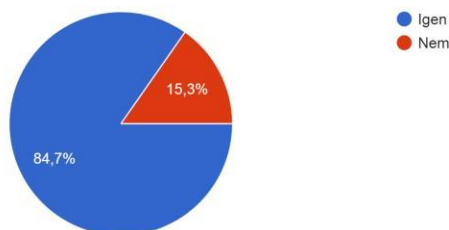
15. Milyen nyelvű posztokat szokott posztolni?
59 válasz

15. ábra A válaszadók posztjainak nyelve (N=59)

Már megvizsgáltunk a nyelvjárási szavak s kölcsönszavak használati indokát, amelyet a párbeszédekben használnak a válaszadók s most kitérünk az internetes diskurzusokban megjelenő rövidítésekre, azok gyakoriságára az internetes és az élőbeszédben, és a hozzá való viszonyára a válaszadónak.

16. Szokott rövidítéseket használni írásban cseten?
59 válasz

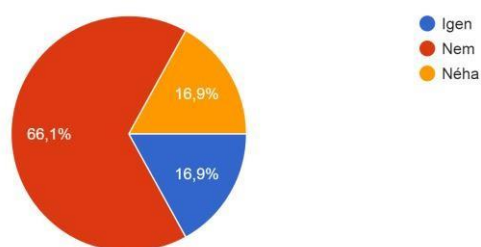
16. ábra Rövidítések használata írásában (N=59)

A válaszadók 85%-a használ rövidítéseket írásban cseten. (Lásd: 16. ábra) A válaszadók az alábbi rövidítéseket használja cseten/sms-ben: *pill - pillanat, sztem -*

szerintem, vlmi - valami, kicsi - mit csinálsz, h vagy - hogy vagy, nm - nincs mit, h - hogy, kb. - kábé, stb. -sátöbbi, am - amúgy, pl - például. A válaszadók 93%-a nem használ rövidítéseket a posztjaiban, amelyeket közzétesz a közösségi oldalakon.

A válaszadók 66%-át nem zavarja ha az adott diskurzusban rövidítéseket használnak. Míg a néha és az igen zavar rubrikákra azonos választ kaptunk.(lásd: 17. ábra)

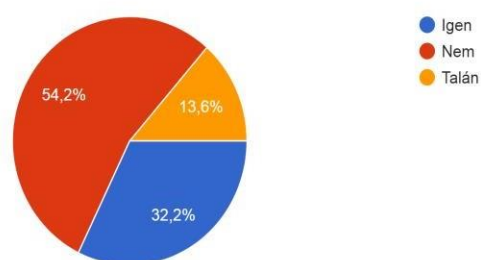
19. Zavarja-e ha valaki használ rövidítéseket Önnel a cset során?
59 válasz

17. ábra Zavaró tényezők a használt rövidítésekben (N=59)

Az interneten való megnyilvánulások során sokszor árulkodó lehet az írásunk, az általunk küldött érzelmkifejező eszközök. Mindezek sokszor meg tudják mutatni az adott illető jelenlegi hangulati állapotát.

20. Zavarja-e a posztokban megjelenő rövidítések?
59 válasz

18. ábra Posztokban megjelenő rövidítések zavaró oka (N=59)

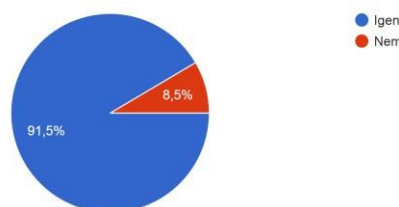
A válaszadók 54%-át nem zavarja ha esetleg olyan poszttal találkozik az általa leggyakrabban használt közösségi oldalon, amely rövidítésekkel van jelen. Míg 32%-át igenis zavarja, (lásd: 18. ábra) s ezt a válaszadók meg is indokolják: *“Inkább a posztokban zavarnak, mivel manapság minden korosztály használ közösségi médiát, és úgy gondolom nem mindenki van tisztában bizonyos rövidítések vagy szleng szavak jelentésével, ezért ha több embert szeretnénk elérni mondandókkal, célszerű úgy is közölni azt, hogy minél több*

embernek legyen az érthető.”, “Akkor zavar csak, hogy ha érthetetlen és nem tudom megállapítani a posztoló üzenetének mondanivalóját.” “Mert nem értem”, „Sokszor masra gondolsz a rövidítése alapján”, “Szerintem még beszélni is lusta, el sem olvasom az ilyen posztokat.” “Mert így lassan elveszlik a használt nyelv szépsége!”, “Ha olyannal csetelsz akivel jó kapcsolatban vagytok akkor szerintem nem gond vagy ha nincs idő, viszont ha valamit posztolunk akkor igenis meg kell erőltetni magunkat és értelmes teljes mondatokat kell használni”, “Ha idegen nyelvű rövidítéseket használnak magyar szövegkörnyezetben, ott azért mert sok esetben nem megfelelően használják pl. LOL - használják akkor is, amikor valami nem is vicces; wtf - amit többször olyan ismerős használta, aki nem is ismeri a jelentését ./ Más esetben azért zavar, mert nem látom fontosságát a rövidítésnek, értem, hogy gyorsan szerete valaki valamit megfogalmazni, de nem sűrget az idő. S sok esetben pl. köszöntéseknél: bsz VAGY boldogat - egyenesen letudó jellegű, egyáltalán nincs benne tartalom. Volt olyan eset, amikor félreértelmeztem valamit a rövisítés miatt.”, “Azokban a posztokban zavar, ahol termékek eladásról van szó, véleményem szerint legyen konkrét és egyértelmű egy poszt.”, “Nem mindenki számára érthetőek a különféle rövidítések, ezért úgy gondolom egy posztot megfelelő módon, rövidítések nélkül kell megírni.”, “Ha úgy dönt valaki, hogy közlétesz valamit, vegye a fáradságot, s írja ki rendezesen, tisztelje meg a többieket ezzel.”

Tehát a válaszadók túlnyomó mennyisége azt állítja, hogy azért zavarja őket a posztokban megjelenő rövidítés, mert érthetetlen, félreérthető, a sokak szerint tiszteletlen kifejezésmód.

A továbbiakban választ kaptunk arra is, hogy a válaszadók 92%-a törekszik a helyesírásra a gépelés közben. (lásd: 19. ábra) A válaszadók 68%-át zavarja, ha valaki helytelenül ír. (lásd: 20. ábra) A helytelenül kiírt vagy megfogalmazott posztok, a válaszadók 73%-át zavarja (lásd: 21. ábra)

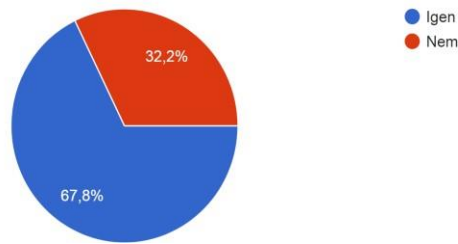
23. Törekszik a helyesírási szabályok betartására gépelés közben?
59 válasz

19. ábra Helyesírási szabályok betartására gépelés közben (N=59)

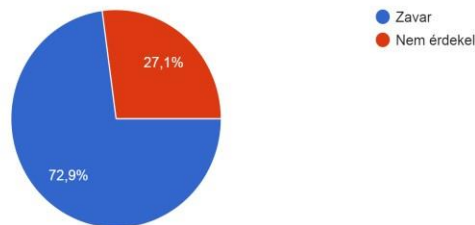

24. Zavarja, ha valaki helytelenül ír?
59 válasz

20. ábra Helytelen írásmód (N=59)

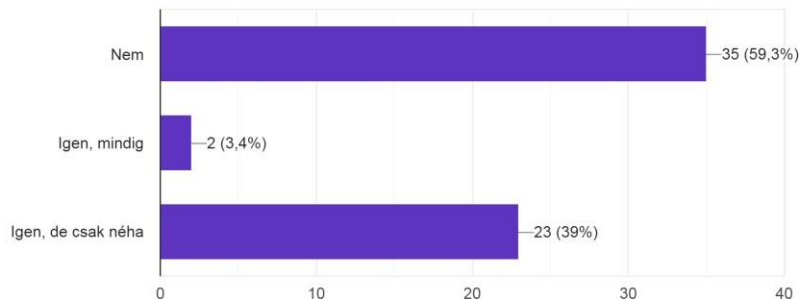
25. Mi a véleménye az olyan posztokról, amelyek helytelenül vannak kiírva, megfogalmazva?
59 válasz

21. ábra Helytelenül megfogalmazott posztok megjelenése (N=59)

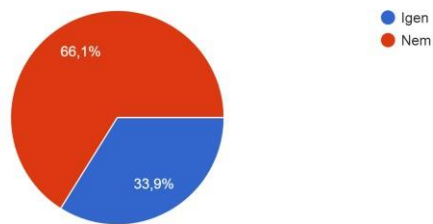
Sok vita alakul ki a közösségi oldalakon a nyelvhelyességi kérdésekben. Ám vannak személyek, akik elnézik, nem veszik figyelembe vagy egyszerűen nem is érdekli őket, ha valaki provokálja őket vagy megemlíti nekik, hogy helytelenül írt le valamit. A válaszadók 60%- nem említi meg annak az illetőnek, aki helytelenül ír vagy posztol valamit. (lásd: 22. ábra)

26. Megemlíti-e az illetőnek, ha helytelenül ír vagy posztol?
59 válasz

22. ábra Említésre méltó helytelen posztok és üzenetek (N=59)

34. Kért már segítséget egy poszt helyes megfogalmazáshoz, megírásához?
59 válasz

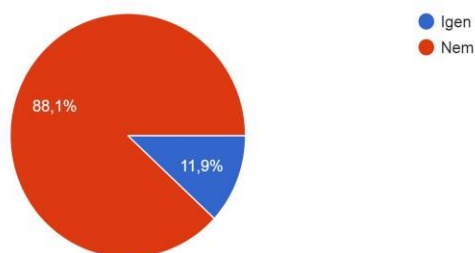

23. ábra Segítség kérés fogalmazáshoz (N=59)

A válaszadók 34%-a már kért segítséget egy poszt helyes megfogalmazásához, annak megírásához, míg 66%-a nem kért ilyen jellegű segítséget. (lásd: 23. ábra)

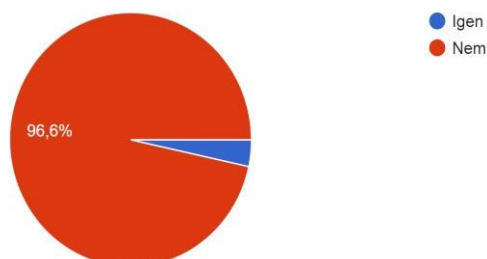
A 24, 25, 26-ik ábrákon a kárpátaljai magyar válaszadók körében 88%-a nem keveredik vitába nyelvi kérdésekbe. (lásd: 24. ábra) A válaszadók 97%-a nem keveredik vitába stilisztika kérdésekbe. (lásd: 25. ábra) A válaszadók 98%-a nem keveredik vitába helyesírási kérdésekben. (lásd: 26. ábra)

27. Szokott-e vitába keveredni közösségi oldalakon nyelvi kérdésekben?
59 válasz

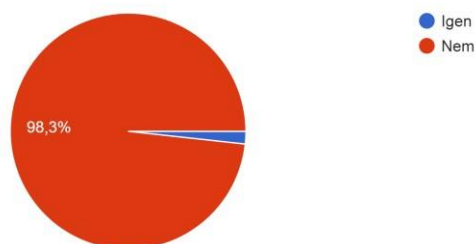
24. ábra Vitába keveredés nyelvi kérdésekben (N=59)

28. Szokott-e vitába keveredni közösségi oldalakon stilisztikai kérdésekben?
59 válasz

25. ábra Vitába keveredés stilisztikai kérdésekben (N=59)

29. Szokott-e vitába keveredni közösségi oldalakon helyesírási kérdésekben?
58 válasz

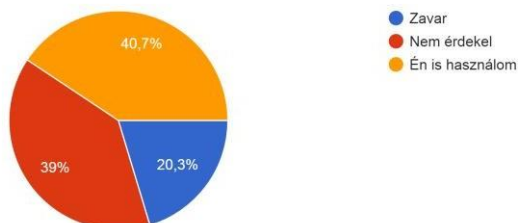
26. ábra Vitába keveredés helyesírási kérdésekben (N=59)

A nákolás és a suksükölés a mindennapi nyelvhasználatban és a nyelvjárások némelyikben szokásos jelenség. A kárpátaljai magyarok sokszor tudva, ám néha nem is figyelve automatikusan sajátítják el ezt a nyelvjárási jelenséget a későbbiekben használva azt.

A válaszadók 20%-át zavarja, 41%-a használja, 39%-át nem érdekli a nákolás. (lásd: 27. ábra)

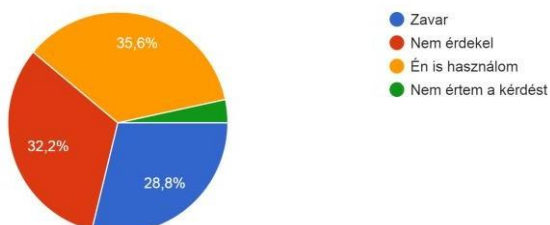
A válaszadók 29%-át zavarja, 36%-a zavarja, 32%-át nem érdekli a suksükölés. (lásd: 28. ábra)

30. Mit gondol a "nákolásról"? Pl.: tudnÁk, akarnÁk
59 válasz

27. ábra "Nákolás" használata (N=59)

31. Mit gondol a "suksükülésről"? Pl.: ihassuk, ehessük,
59 válasz

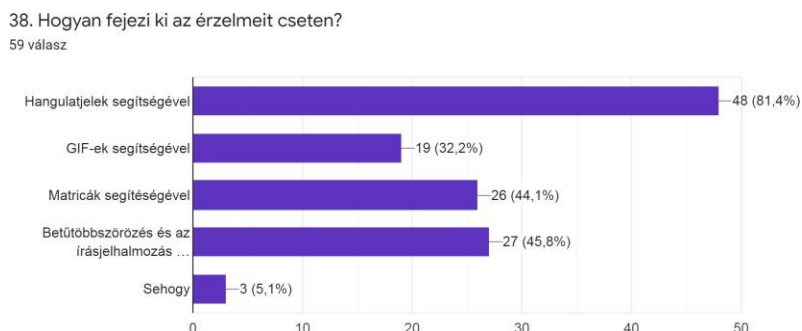

28. ábra "Suksükülés" használata (N=59)

Továbbiakban ilyen kérdésekkel fordultunk a kérdőívet kiltöltő személyek felé: Milyen köszönésformákat használ egy barátjával csevegés közben? A válaszadók többsége ugyanazokat a köszönési formákat írta le: *szia, hello, csá, hali, szevasz, szió*.

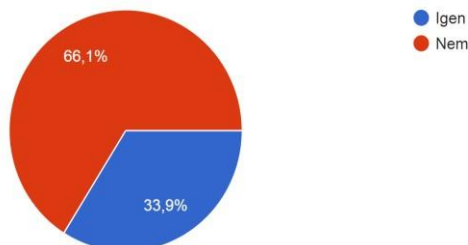
Milyen köszönésformákat használ egy idősebb személlyel? (pl.: tanár, szomszédnéni/bácsi) A válaszadók válaszaik itt is egyhangúan csengett: *tiszteletem, jó napot kívánok, üdvözlöm, csókolom, viszontlátásra*.

A közösségi oldalakon érzelemkifejező tárhelyek nyílnak meg előttünk, különböző reakciójelek, gifek, és akár mozgóképek is erre szolgálnak. Az írásmódban is kifejezhetjük pillanatnyi állapotunkat, akár betűtöbbszörözéssel vagy írásjel halmozással. A kárpátaljai magyar válaszadók többsége használ valamilyen érzelemkifejező eszközt az internetes diskurzusokban. (lásd: 29. ábra) A technológia előrehaladtával lehetségessé válik az ehhez hasonló érzelem kifejező eszközök letöltése telefonra vagy akár számítógépre. A válaszadók 34%-a él, míg 66%-a nem él ezzel a lehetőséggel és csak az adott alap emoji tárházából válogat, vagy egyszerűen nem használ ilyen jellegű érzelemkifejező eszközt a diskurzusai során. (lásd: 30. ábra)

29. ábra Érzelemkifejezés cseten (N=59)

39. Szokott-e letölteni hangulatkifejező emojiakat a telefonjára?
59 válasz

30. ábra Érzelemkifejező eszközök letöltése telefonra (N=59)

A résztvevő megfigyelése - internetes diskurzusokból gyűjtött korpusz - tapasztalatai

Az alábbi alfejezetben 2021 januárjától, 2021 márciusáig a közösségi média felületeinek az internetes sajtó híreit és azok kommentjeinek figyelemmel kísérését és a szisztematikus korpuszgyűjtének eredményeit mutatom be. A korpuszgyűjtés alatt a következőket értem: az említett időszak között a facebook nevű közösségi hálón kiválasztottam néhány közeli ismerőst, akiknek figyelemmel követtem a posztjaikat, s az azok alatt megjelenő kommenteket. Ezenkívül csoportokat s egyéb olyan oldalakat is nyomon követtem, amelyeken úgy gondoltam, hogy találkozhatok az alábbi jelenségekkel:

- nyelvjárási szavak használata
- kétnyelvűségi jelenségek használata
- az angol nyelv megjelenése
- ezekhez valamint a helyesíráshoz való viszony megnyilvánulása posztok s egyéb közzétett események alatt – ezek kigyűjtése.

Az internetes diskurzusoknak az egyik legfőbb jellemzője az, hogy a felhasználó meg tud jeleníteni képeket, videókat, animációkat a szöveg mellett vagy akár helyett.

A kárpátaljai magyarok nemcsak internetes diskurzusokban használnak nyelvjárási kifejezéseket, hanem különböző posztok formájában különböző közösségi platformokon is közzétesznek ilyen jellegű kifejezéseket. Az általam követett közösségi oldalakon – facebookon és instagramon – egy általam követett oldalon találtam az alábbi érdekes, megmosolyogtató és figyelemre méltó nyelvjárási szavak használatáról szóló szórakoztató posztokat.

Cukorka

Szopós Cukorka.

@BeregszásziJárás

1.

Kép (Forrás: Facebook, BeregszásziJárás)

Kárpátalja számos területén használjuk ezt a kifejezést, amelyet a pasztilla cukorkára mondunk. (lásd: 1.Kép)

2.Kép (Forrás: Facebook, Beregszászi Járás)

A 2. képen olvasható szöveg a “motorka” kifejezés, olyan használatát mutatja be, amelyet egy tárgoncára értik egyes felhasználók, míg a mezőgazdasággal foglalkozók egyéb gazdasági eszközre is értik. (pl.: rotációs kapa) (lásd: 2. Kép)

3.Kép (Forrás: Instagram, Pozakarpatszki)

A 3. képen olvasható szófordulattal majdnem minden kárpátaljai magyar találkozott már, főleg a téli időszakban, amikor az első hópihék lepik el a tájat. Nálunk Kárpátalján nem csak az eső szokott esni, de helyenként a hó is esik. (lásd: 3.Kép)

4. Kép (Forrás: Instagram, Pozakarpatszki)

Sokak számára ismert kifejezés a “kéne” a “kellene” szó egyik nyelvjárási alakja. Magyarország számos területén, inkább vidéken, használt kifejezés. Kárpátalján is gyakori és mindennap elhangzó nyelvjárási alak fiatalok és idősek körében is. (lásd: 4. Kép)

5. Kép (Forrás: Instagram, Pozakarpatszki)

A szakdolgozatom több részében említettem a magyarországi nyelvhasználat különbségeit a kárpátaljai nyelvhasználattal szemben. A kérdőív is kitér erre a kérdésre és a kutatások, személyes tapasztalatok azt tükrözik, hogy igenis vannak különbségek. Az fenti mém is ezt a jelenséget mutatja be. A “nálatok” s a “hozzátok” kifejezések közismertek. Nagyobb vidéki területeken megszokottabb a “nálatok”. (lásd: 5. Kép)

Dobronyban a
Karácsony sem múlik
el kolompér nélkül

6. Kép (Forrás: Instagram, Pozakarpatszki)

Egy magyar anyanyelvű ember a “burgonya” zöldség számos más használatát hallotta már. A fenti megmosolyogtató mémben a “kolompér” megnevezést említi. Burgonya = kolompér, csicsóka, krumpli, kolompérom. (lásd: 6.Kép) Tehát a Kárpátalján használatban lévő nyelvjárási kifejezések nem csak chatben, internetes diskurzusokban, vagy otthoni légkörben jellennek meg, hanem posztolnak, írnak róla s büszkén vállalják fel az olykor furcsán hangzó, érdekesebbnél-érdekesebb kifejezéseket.

A továbbiakban a kétnyelvű posztokra térünk ki. A kérdőíves kutatás adatai bebizonyították, hogy a Kárpátalján élők többsége beiktatja a mindennapi nyelvhasználatban az ukrán-orosz nyelvet. Kárpátaljai magyarként kétnyelvű környezetben élni, természetes jelenség az, hogy ránk ragad több olyan kifejezés, amelyet a másik nyelvből kölcsönzünk. A kárpátaljai nethasználók nem csak a diskurzusokban s mindennapi nyelvhasználatban használják ezeket a kölcsönszavakat, hanem a facebookon vagy egyéb közösségi portálon megjelenő posztokban, mémekben is aktívan jelenítik meg. Lássunk néhány ilyen másodnyelvi posztot.

7. Kép (Forrás: Facebook, BeregszásziJárás)

Geroj - oroszul: герой, jelentése: hős. Pácán - oroszul: пацан, jelentése: fiatal fiú, férfi.

8. Kép (Forrás: Facebook, BeregszásziJárás)

Grivnya – ukránul: гривня, jelentése: ukrán pénznem; Brát – ukránul: брат, jelentése: fűtestvér. Azonban a fiatalok körében szleng kifejezésnek is titulálható, mert nem rokoni alapon barátnak, közeli ismerősök is nevezik így egymást.

8. Kép (Forrás: Facebook, Beregszászi Járás)

Kopijká - ukránul: копейка, jelentése: ukrán aprópénz.

Többet nem iszok

9. Kép (Forrás: Facebook, Beregszászi Járás)

Számáhonka - ukránul: самагонка, jelentése: kisüsti pálinka

Amikor megtalálom azt az embert aki megette az utolsó szem Romáskámat.

10. Kép (Forrás: Facebook, Beregszászi Járás)

Romáska - ukránul: Ромашка, jelentése: kamillavirág, de egy csokoládé neve is. Sokak kedvence; Zdorovlyá - ukránul: наздоров'я jelentése: egészségre, egészségedre.

Én és a haverok miközben megyünk a bárba szuharikit enni meg Hellt inni a mínusz 20ba.

11. Kép (Forrás: Facebook, BeregszásziJárás)

Szuhariki - ukránul: сухарики, jelentése: apró pirított kenyérkockák különböző sós ízesítéssel, rágcsálnivaló.

bárki: Mit akarsz te azzal a kámázzal? Én: druzsáimmal lazulni

12. Kép (Forrás: Facebook, BeregszásziJárás)

Kámáz - ukránul: камаз, jelentése: teherautó; Druzsáim - ukránul: друзями, jelentése: szleng, barátaim.

-Ukrán Tanár: Aki nem jön holnap
Vésévankába az kettést fog kapni.
-Én: Azt se tudom mi az Probácste.

Az "Ukránok": A magyar Osztálytársaim:

13.Kép (Forrás: Facebook, BeregszásziJárás)

Vésévánka - ukránul: вишиванка, jelentése: hímzett ukrán népviselet.

Probácste - ukránul: пробачте, jelentése: elnézést kérek, bocsánat.

A továbbiakban az angol nyelv használatára és a helyesírási tényezőkre szeretnék kitérni. Különböző posztokon és posztok alatt lettem figyelmes az angol nyelv megjelenésére:

1. példa: Fxxx Bxxx posztolt egy képet magáról a kép felett az alábbi szöveget tüntette fel, angol nyelven: Good morning:) - Jó reggelt kívánok:)
2. példa: Vxxx Axxx is egy képet posztol, amely felett az alábbi szöveget tüntette fel, hangulatjelek díszítve: "The best day, with my life...." - "A legjobb nap az én életemmel...."
3. példa: ebben a példában már egy komment szekcióban megjelenő angol nyelvű kifejezéseket szeretnék bemutatni. Egy illető közzétette a közösségi platformon, hogy apárja megkérte a kezét. Sok komment között az alábbi angol kifejezések is jelen voltak:

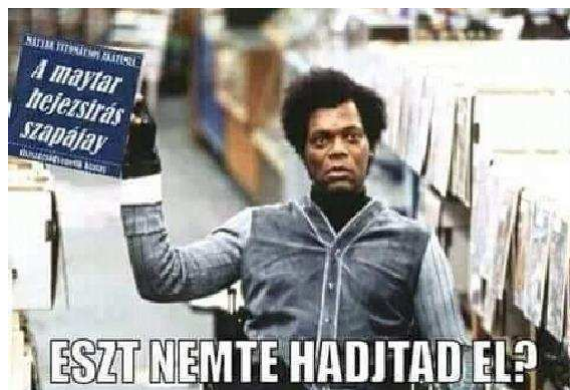
Axxx Bxxx: Congratulations! - Gratulálok!

Bxxx Axxx: I wish the best! - A legjobbakat kívánom!

Több ilyen poszttal találkoztam, amely lánykérés vagy babavárás örömét mutatták be. Ezekhez részben hozzájárultak angol nyelvű kommentek, melyek a leggyakoribbak.

A helyesírás is igen figyelemre méltó jelenség az ilyen platformokon. Az internetes diskurzusokban megválogatjuk kivel s hogyan társalgunk. A közeli barátaink, családtagjaink akár egy-egy rövidítésből is megértenek minket, ám ha posztolunk s több

személy felé szeretnénk nyilvánítani mondandónkat, akkor igyekszünk a helyesírásra. Ám számos olyan poszttal, mémmel, kommenttel találkoztam s találkozom ma is, amelyek helytelenül vannak leírva, akár megfogalmazva.

14.Kép (Forrás: Facebook)

Ez alatt a képes poszt alatt megjelenő kommentekben is találkoztunk zavaró helyesírási tényezőkkel:

Axxx Bxxx: esztet asztat :D oszt mostan mivan???

Bxxx Axxx: annyira kiakasztó tud ez lenni, helyes, jóképű srác, aztán oda írja: szija, teccel.

Exxx Fxxx: huje, ijen. Kiakasztó.

4. példa: a következő egy poszt, amelyben Bxxx Axxx posztolt egy képet, s a poszt felett az alábbi szöveget tüntette fel: Hijányzol nekem nagyon nagyon drágaságom.
5. példa: a következő egy születésnap-i köszöntő, Axxx Bxx: Isten eltesen sokkáig eroben egessegben.
6. példa: Pxxx Bxxx képet posztolt magáról. Az alábbi kommenteket kapta:
Fxxx Axxx: legszeb jányom.
Lxxx Bxxx: szeppseg
Axxx Fxxx: csoda szep vagy ezen a kepen.
Fxxx Bxxx: szep a topanod :D (topán - papucs)

A kárpátaljai magyarok a kétnyelvű közösségben belekényszerülnek olyan helyzetekben, ahol oda kell, hogy figyeljenek milyen jellegű kifejezéseket használnak, akár hivatalos helye. Nem csak az internetes diskurzusokban, de a posztokon, kommentekben s egyéb mémekben is megjelennek a kétnyelvűség jellemzői, a kölcsönszavak s a nyelvjárási szavak használata.

IV. Összefoglalás

A kárpátaljai magyarok túlnyomó része aktívan használja az internetet. Sokan vannak regisztrálva különböző közösségi oldalakra s aktívan használják azt a mindennapokban. A kutatás által megtudtuk, hogy a Facebook és a Messenger nevű közösségi platform nagyobb előnyt élvez a kárpátaljai felhasználók körében, mivel e két platform különböző lehetőségekkel látja el a felhasználót: élő adás (live), képek, mémek posztolására is van lehetőség, különböző emojik, hangulatjelek felhasználása, amelyek kifejezik az adott felhasználó hangulatát vagy állapotát.

Amellett, hogy a felhasználók csevegnek, üzenetet váltanak egymással, barátaikkal, családtagjaikkal, nagy érdeklődést váltanak ki a kárpátaljai felhasználók körében a magyar és ukrán nyelven megjelenő posztok. Nem csak a közösségi oldalakon találkozhatunk ilyen jellegű posztokkal, hanem az interneten akár a google keresővel is találhatunk érdekesebbnél-érdekesebb posztokat, híreket s olyan jellegű információkat, amelyek akár érdekelhetnek. A válaszadók többsége rákeres és olvas ilyen jellegű platformokon is. A válaszadók válaszaik alapján a híreket általában magyar és ukrán nyelven olvassák.

Továbbá a google kérdőív segítségével kitértem a rövidítések, másodnyelvi lexikai kölcsönzések, kódváltások, angol nyelvi hatások, kommunikációs stratégiák megjelenésére. A felhasználók körében nem csak a privát beszélgetésekben, hanem posztokban, kommentekben s az élő beszédben is jelen vannak rövidítések, másodnyelvi lexikai kölcsönzések, kódváltások és angol nyelvi hatások. Pragmatikai sajátosságokat is felfedezhetünk a kárpátaljai magyarok internetes szóbeli és írásbeli nyelvhasználatában, amit a kérdőíves válaszok példákkal támasztanak alá.

A kérdőívben és a korpusz gyűjtésben kitértem a helyesírásra való viszonyra is. A net felhasználók törekednek a helyesírásra, ám sokan mellőzik azt, s bátran posztolnak helytelenül. A válaszadók közül sokan kifejezték azt is, hogy zavarja őket, ha valaki helytelenül ír vagy fogalmaz, mert így elveszti szépségét a magyar nyelv. A válaszadók ritkán említik meg az olyan jellegű posztokat vagy diskurzusokban megjelenő szavakat, amelyek helytelenül vannak megírva vagy megfogalmazva és nem szoktak vitába keveredni ilyen jellegű kérdésekben a közösségi platformokon. Az ilyen jellegű posztokra és kommentekre példákat láthattunk a fenti fejezetekben.

Kárpátalja egy kétnyelvű közösség. A válaszadók többsége alátámasztotta azt, hogy igyekeznek tovább vinni s megtartani a magyar nyelv szépségét. Az interneten is

találkozhatunk ehhez hasonló s jellegű oldalakkal, például a Beregszászi Járás (www.facebook.com/Beregszászijarás) nevű oldal a Facebook nevű közösségi platformon, ahol az admin olyan jellegű posztokat is posztol, amelyben a kárpátaljai magyar nyelvjárás is helyet kap.

V. Felhasznált irodalom

- A. Jászó Anna szerk. 1995. *A magyar nyelv könyve*. Budapest: Trezor Kiadó.
- Bartha Csilla – Márku Anita 2016. *Kreatív nyelvhasználat: a kárpátaljai magyarok digitális kommunikációjának néhány példája*.
- Bartha Csilla 2017. *Multimodális szemiotikai repertoárok, ideológiai többszólamúság és reflexivitás: A vizuális nyelvek kritikai nyelv(észet)i tájképe*. Plenáris előadás. Absztrakt. In: *Nyelvi tájkép, nyelvi sokszínűség*. Műhelykonferencia, 2017. szeptember 22-23. Sapientia EMTE, Csíkszereda.
- Beregszászi Anikó – Csernicskó István 2004b. *itt mennyit ér a szó? Írások a kárpátaljai magyarok nyelvhasználatáról*. Ungvár: PoliPrint.
- Beregszászi Anikó – Csernicskó István 2007b. *A kárpátaljai magyar nyelvjárásokról*. In: Csernicskó István – Márku Anita szerk., *Hiába repülsz te akárhová. Segédkönyv a kárpátaljai magyar nyelvjárások tanulmányozásához*. Ungvár: PoliPrint.
- Beregszászi Anikó-Csernicskó István-Orosz Ildikó 2001. *Nyelv, oktatás, politika*. Beregszász: Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskola.
- Deme László 1974. *Köznyelv és nyelvjárások viszonya nemzeti és nemzetiségi körülmények között*. Zborník FF UK 25: 196. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo.
- Gál, Susan 1979. *Language Shift. Social Determinants of Linguistic Change in Bilingual Austria*. New York: Academic Press. 12.
- Csernicskó István 1998. *A magyar nyelv Ukrajnában (Kárpátalján)*. Budapest: Osiris Kiadó – MTA Kisebbségkutató Műhely.
- Csernicskó István szerk. 2003. *A mi szavunk járása. Bevezetés a kárpátaljai magyar nyelvhasználatba*. Beregszász: Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskola.
- Imre Samu 1971. *A mai magyar nyelvjárások rendszere*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Kollár Csaba - *A média mérőszámai és a digitális kommunikáció biztonságának mutatószámai*. C Kollár - Biztonságtudományi Szemle, 2019
- Kiss Jenő 1993. *A magyar nyelv*. In: Kosa László szerk., *A magyarságtudomány kézikönyve*, 146. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Kiss Jenő szerk. 2001: *Magyar dialektológia*. Budapest: Osiris Kiadó.
- Laczházi Gyula - *Az emotikonok és a koraiújkor érzelmkifejező technikái*.
- Lanstyák István 1994. *Kétnyelvűség és nemzeti nyelv*. Irodalmi Szemle XXXVII/2
- Lanstyák István 1998. *A magyar nyelv szlovákiai változatainak sajátosságai*.

Dunaszerdahely: Liliium Aurum. 25.

Molnár József - Molnár D. István 2005. *Kárpátalja népessége és magyarsága a népszámlálási és népmozgalmi adatok tükrében*. Beregszász: Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség Tankönyv- és Taneszköztanácsa.

Márku Anita – Bartha Csilla - *Multimodalitás és transzlingvális gyakorlatok a kárpátaljai internetezők nyelvhasználatában*.

Márku Anita és Tóth Enikő: *Többszínűség, regionalitás nyelvoktatás*. Ungvár, 2017 (137-149)

Márku Anita 2013. „Po zákárpátszki“ *Kétnyelvűségi jelenségek (lexikai kölcsönzések) a kárpátaljai magyarok körében*.

Pachné Heltai Borbála 2017. *"Nyelvcseré és szezonális migráció egy többnyelvű magyarországi közösségben: Nyelvi gyakorlatok, ideológiák és kommodifikáció társadalmi folyamatok nexusában"*. PhD Értekezés. Kézirat. ELTE BTK Nyelvtudományi Doktori iskola.

P. Lakatos Ilona - Tukácsné Károlyi Margit 2002. *Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területén a 80-as, 90-es években végzett nyelvjárási kutatások tapasztalatai*. In: P. Lakatos Ilona szerk., *Mutatványok a hármasthatár menti nyelvhasználat kutatásából*, 48. Nyíregyháza: Bessenyei György Könyvkiadó.

Sebestyén Árpád 1988. „*A magyar nyelv területi tagolódása és társadalmi rétegződése*” *témakör tantervi helyzetéről*. In: Hajdú Mihály szerk., *A magyar nyelv rétegződése, táji tagolódása I.*, 9–20. Budapest: Tankönyvkiadó.

Sándor Klára - *Nyelv és társadalom*, Budapest: Krónika Nova, 200 p. 2016.

Sándor Klára 2001c. *Az élőnyelvi vizsgálatok és az iskola: a kisebbségi kétnyelvűség*.

Trudgill, Peter 1997. *Bevezetés a nyelv és társadalom tanulmányozásába*. Szeged: JGYTF Kiadó.

Tolcsvai Nagy, Gábor (2017) *A magyar standard helyzete*. In: *A magyar nyelv jelene és jövője*. Gondolat Kiadó, Budapest, pp. 222-238

Veszelszki Ágnes: *A digilektus hatása az írásbeli és a szóbeli kommunikációra egy kérdőív vizsgálat alapján*. Magyar Nyelvőr, 2013/3. 248–274. (10)

Veszelszki Ágnes: *Érzelemkifejezési módok a digitális kommunikációban: emotikonok és reakciógif-ek*. Magyar Nyelvőr 2015/1. 74–85. (14)

Veszelszki Ágnes: *Netnyelvészet. Bevezetés az internet nyelvhasználatába*. Budapest: L'Harmattan Kiadó. (4) 2006 Digilect. The Impact of Infocommunication Technology on Language. Berlin – Boston: De Gruyter Saur.

Wacha Imre 1992. *A nyelvi rétegződés kérdései. „Perújrafelvétel” a magyar szakirodalom alapján*). In: Kemény Gábor szerk., *Normatudat – nyelvi norma*, Budapest: MTA Nyelvtudományi Intézet.

http://hodinkaintezet.uz.ua/wp-content/uploads/2019/05/HANyK_2019.pdf;

http://hodinkaintezet.uz.ua/wp-content/uploads/2018/04/HAI_2018.pdf;

<http://hodinkaintezet.uz.ua/publikaciok/>;

VI. Резюме

Переважна більшість угорців Закарпаття активно користуються Інтернетом. Багато з них зареєстровані на різних сайтах соціальних мережах і активно використовують це

у своєму повсякденному житті. В дослідженні ми дізнаємось, що соціальна платформа під назвою Facebook і Messenger користується вищою репутацією серед закарпатських користувачів, оскільки ці дві платформи надають користувачеві різні варіанти: прямі трансляції, фотографії, меми можна розмішувати, різні смайли, використання смайлики, що виражають настрій або статус конкретного користувача.

Окрім того, що користувачі спілкуються в чаті та обмінюються повідомленнями між собою, друзями та родиною, публікації угорською та українською мовами викликають великий інтерес у закарпатських користувачів. Ми не тільки можемо знаходити такі публікації на сайтах соціальних мереж, але також можемо знаходити цікавіші публікації, новини та інформації, яке може знайти, навіть із пошуковою системою Google. Більшість респондентів також шукають і читають на таких платформах. Новини читають угорською та українською мовами.

Скорочення, лексичні запозичення другої мови, зміни коду, стратегії спілкування з ефектом англійської мови з'являються серед користувачів не лише в приватних розмовах, а й у публікаціях, коментарях та живій промові. Ми також можемо виявити прагматичні особливості усного та письмового користування Інтернетом угорцями Закарпаття, що підтверджується прикладами з відповідей на анкету.

У анкеті та збірнику корпусів я також висвітлила стосунки до правопису. Користувачі мережі прагнуть до правопису, але багато хто ігнорує це і сміливо розміщує неправильно. Приклади таких дописів та коментарів можна побачити у розділах вище.

Закарпаття - двомовна громада. Введення діалектів та позикових слів у повсякденне мовне вживання людей, які тут мешкають, є мимовільним. Можливо, саме тому Закарпаття отримує багато, іноді образливих, зауважень від людини, яка мешкає в Угорщині, коли вживає діалект або позикові слова, які фігурують у його розмові. Ми також можемо знайти подібні сторінки в Інтернеті, наприклад: сторінку BeregszásziJárás на платформі Facebook, де адміністратор також розміщує дописи угорського закарпатського діалекту.

VII. Mellékletek

2021. 05. 03.

A kárpátaljai magyarok nyelvhasználatának jellemzői a számítógép közvetítette diskurzusokban.

A kárpátaljai magyarok nyelvhasználatának jellemzői a számítógép közvetítette diskurzusokban.

A következő felmérés anonim formában zajlik. A felmérésben a kárpátaljai magyarok internetes nyelvhasználatát vizsgáljuk. A válaszokat előre is köszönöm! :)

1. Nem *

- Nő
 Férfi

2. Életkora *

- 16-30
 31-45
 46-65

https://docs.google.com/forms/d/1OseInIMRh1-Xnfdv1zUx24fM7-sRkJHfwEImuGxpw/edit#response=ACYDBNgDF_PcS65VRtbTwqdBfpAuUD... 1/11

3. Mi az anyanyelve? *

- Magyar
- Ukrán
- Orosz
- Egyéb: _____

4. Milyen szinten beszéli az alábbi nyelveket? *

	Anyanyelvi szinten	Jól beszélem	Nem jól beszélem	Alig néhány szót	Egyáltalán nem beszélem
Magyar	☒	☐	☐	☐	☐
Ukrán	☐	☒	☐	☐	☐
Orosz	☐	☒	☐	☐	☐

5. Milyen végzettséggel rendelkezik? *

- Általános iskola
- Középiskola
- Szakközépiskola
- Főiskola/Egyetem
- Egyéb: _____

6. Melyik településen él? *

Nagyszőlős

7. Ismeri az adott település nyelvjárását? *

Igen

Nem

8. Kérem soroljon fel olyan kölcsönszavakat, melyet a Magyarországon élő magyarok nem ismerhetnek! Pl.: bulocska *

Elektricska, szak, bánka

9. Milyen indokból használja ezeket a kölcsönszavakat? Több válaszlehetőséget is megjelölhet! *

Megszokás

Érthetőbb kifejezőmód

Egyéb: _____

10. Melyik az Ön által leggyakrabban látogatott közösségi portál? *

- Facebook
- Messenger
- Tiktok
- Twitter
- Skype
- Instagram
- Egyéb: .....

11. Milyen nyelven használja az Ön által legtöbbet látogatott közösségi oldalakat? *

- Magyar
- Ukrán
- Orosz
- Angol
- Egyéb: .....

12. Általában, milyen nyelven keres rá információkra az interneten? *

- Magyar
- Ukrán
- Orosz
- Angol
- Egyéb: .....

13. Milyen nyelvű hírportálokat szokott olvasni? *

- Magyar
- Ukrán
- Orosz
- Angol
- Egyéb:

14. Szokott-e emailt írni? *

- Igen
- Nem

15. Milyen nyelvű posztokat szokott posztolni? *

- Magyar
- Angol
- Ukrán
- Orosz

16. Szokott rövidítéseket használni írásban cseten? *

- Igen
- Nem

17. Szokott-e rövidítéseket használni az élő beszédben? Ha igen, kérem hozzon fel példákat az egyéb rubrikában! *

- Nem
- Egyéb: Csá, oksa

18. Használ rövidítéseket a posztjaiban, amelyeket közzétesz? Ha igen, kérem hozzon fel példákat az egyéb rubrikában! *

- Nem
- Egyéb: _____

19. Zavarja-e ha valaki használ rövidítéseket Önnel a cset során? *

- Igen
- Nem
- Néha

20. Zavarja-e a posztokban megjelenő rövidítések? *

- Igen
- Nem
- Talán

21. Miért zavarják Önt, a megjelenő rövidítések posztokban vagy diskurzusokban?
Kérem, válaszát indokolja meg!

22. Milyen rövidítéseket szokott használni cseten/SMS-ben? Kérem hozzon fel példákat! *

Ok, csá, h vagy?

23. Törekszik a helysírési szabályok betartására gépelés közben? *

Igen

Nem

24. Zavarja, ha valaki helytelenül ír? *

Igen

Nem

25. Mi a véleménye az olyan posztokról, amelyek helytelenül vannak kiírva, megfogalmazva?
*

Zavar

Nem érdekel

26. Megemlíti-e az illetőnek, ha helytelenül ír vagy posztol? *

- Nem
- Igen, mindig
- Igen, de csak néha

27. Szokott-e vitába keveredni közösségi oldalakon nyelvi kérdésekben? *

- Igen
- Nem

28. Szokott-e vitába keveredni közösségi oldalakon stilisztikai kérdésekben? *

- Igen
- Nem

29. Szokott-e vitába keveredni közösségi oldalakon helyesírási kérdésekben?

- Igen
- Nem

30. Mit gondol a "nákolásról"? Pl.: tudnÁk, akarnÁk *

- Zavar
- Nem érdekel
- Én is használom

31. Mit gondol a "süksükülésről"? Pl.: ihassuk, ehessük, *

- Zavar
- Nem érdekel
- Én is használom
- Nem értem a kérdést

32. Milyen köszönésformákat használ egy barátjával csevegés közben? *

Szia, csá, hello

33. Milyen köszönésformákat használ egy idősebb személlyel? (pl.: tanár, szomszédnéni/bácsi) *

Jó napot kívánok

34. Kért már segítséget egy poszt helyes megfogalmazáshoz, megírásához? *

- Igen
- Nem

35. Használ idegen szavakat a párbeszédekben? *

Igen

Nem

36. Be szokott-e ékelni egy-egy idegen szót az anyanyelven történő beszélgetésbe? *

Igen

Nem

37. Kérem, hozzon fel példákat az ilyen jellegű idegen szavakra, amelyeket használni, hallani szokott! *

Okey, hello, hárása

38. Hogyan fejezi ki az érzelmeit cseten? *

Hangulatjelek segítségével

GIF-ek segítségével

Matricák segítségével

Betűtöbbszörözés és az írásjelhalmaz pl.: "nagyon jóóóóóó", "széééééééééé", "nem!!!!!!!!!!"

Sehogy

2021. 05. 03.

A kárpátjai magyarsok nyelvhasználatának jellemzői a számítógép közvetítette diskurzusokban.

39. Szokott-e letölteni hangulatkifejező emojikat a telefonjára?

Igen

Nem

Ezt a tartalmat nem a Google hozta létre, és nem is hagyta azt jóvá.

Google Újdolgok

google.com/forms/d/1OaeInMR0t1-Xnf0v1zUj24M7-eRkHfwEImuGxpwoedIt#response=ACYDBNgDF_PoS85VRbTwqdBtpAuJ... 11/11

Ім'я користувача:
Моца Андрій Андрійович

ID перевірки:
1007910531

Дата перевірки:
18.05.2021 15:04:49 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet

Дата звіту:
18.05.2021 21:50:02 EEST

ID користувача:
100006701

Назва документа: Csuka Szabina_Magyar szak_Szakdolgozat_2021

Кількість сторінок: 53 Кількість слів: 7552 Кількість символів: 63665 Розмір файлу: 3.68 MB ID файлу: 1008002910

9.4% Схожість

Найбільша схожість: 4.83% з Інтернет-джерелом (<http://genius-ja.uz.ua/images/files/bodor-kiss-viktoriadiplomamunka...>)

9.4% Джерела з Інтернету

88

Сторінка 55

Пошук збігів з Бібліотекою не проводився

9.77% Цитат

Цитати

25

Сторінка 56

Не знайдено жодних посилань

0% Вилучень

Деякі джерела вилучено автоматично (фільтри вилучення: кількість знайдених слів є меншою за 8 слів та 0%)

0% Вилучення з Інтернету

4

Сторінка 57

Немає вилучених бібліотечних джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

2